

Roman Marcinek

historyk
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Oddział Terenowy w Krakowie
Nr ORCID: 0000-0001-9985-2518

historian
National Institute of Cultural Heritage
Regional Office in Krakow
ORCID iD: 0000-0001-9985-2518

Zespół dawnego młyna na Wieczystej w Krakowie i jego właściciele

The Complex of an Old Mill in Krakow's Wieczysta District and Its Owners

Abstrakt

Zespół młynów na Wieczystej, do 1943 roku przysiółku wsi Rakowice, dziś przedmieściu Krakowa, zbudowała u progu lat 20. XX wieku spółka należąca do rodziny Wasserbergerów. Architektura przemysłowa obiektu nie nosiła najwyższych wartości, była ściśle podporządkowana funkcjonowaniu jednego z największych młynów w II RP. Zakłady kilkakrotnie płonęły, były przebudowywane pod dyktando zmieniających się wymogów technologicznych. W roku 2002 produkcję przeniesiono do nowego zakładu. Stary młyn sprzedano spółce zamierzającej przekształcić teren w strefę budownictwa mieszkalnego, z wykorzystaniem i zachowaniem murów starszej części młyna. Młyna, który mimo swoich nie najwyższych walorów zabytkowych wrósł przez lata w pejzaż wschodniej strony miasta, stając się powszechnie rozpoznawanym znakiem tożsamości Wieczystej. Część niniejszego tekstu autor poświęcił niesłusznie zapomnianej rodzinie żydowskich przedsiębiorców i filantropów, których młyn był własnością.

Słowa kluczowe: zabytki techniki, młyn, adaptacja, zakład przemysłowy, cegła

Abstract

The complex of mills in the Wieczysta district, up to 1943 a hamlet of Rakowice village, currently the outskirts of Krakow, was built in the early 1920s by a company belonging to the Wasserberger family. Industrial architecture of the facility did not convey any outstanding values, as it was strictly subordinated to the operation of one of the largest mills in the Second Republic of Poland. The plant suffered from several fires and was redeveloped to suit changing technological requirements. In 2002, the production was transferred to a new plant. The old mill was sold to a company intending to transform this area into a residential complex, however preserving and using the walls of older parts of the mill. Although its historical values do not measure up to top ranks, the mill has rooted in the landscape of the eastern part of the city over the years, thus becoming a widely recognised symbol of Wieczysta's identity. Parts of this text are devoted to the undeservedly forgotten family of Jewish entrepreneurs and philanthropists who once owned the mill.

Keywords: industrial monuments, mill, adaptation, industrial plant, brick

Dr Roman Marcinek – historyk, główny specjalista w Narodowym Instytucie Dziedzictwa OT w Krakowie, autor licznych publikacji dotyczących dziedzictwa i krajobrazu kulturowego oraz wartości niematerialnych.

Roman Marcinek, PhD – historian, chief specialist at the National Institute of Cultural Heritage, Regional Office in Krakow; author of numerous publications on heritage, cultural landscape and intangible values.